



## **WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 24 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Zbigniew Puskarski

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie **S. R.**

uniewinnionego od popełnienia czynu z art. 209 § 1 k.k. i in.,  
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.  
w dniu 24 października 2023 r.

kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej M. R.  
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie  
z dnia 27 czerwca 2022 r., sygn. akt IX Ka 622/22,  
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w  
Warszawie

z dnia 22 marca 2022 r., sygn. akt III K 775/19,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi  
Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania w  
postępowaniu odwoławczym.**

## **UZASADNIENIE**

S. R. został oskarżony o to, że w okresie od dnia 1 maja 2013 r. do dnia 1 maja 2018 r., w W. uporczywie uchylał się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 27 czerwca 2000 r., sygn. akt IV RC 6/00, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 21 listopada 2000 r., sygn. akt VI Ca 690/00, przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości przekroczyła równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych na rzecz osoby uprawnionej do alimentów, a to M. R., zaś nieregulowanie zobowiązania alimentacyjnego przez zobowiązanego naraziło ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, to jest o czyn z art. 209 § 1 k.k. i art. 209 § 1a k.k.

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie, wyrokiem z dnia 22 marca 2022 r., sygn. akt III K 775/19, uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzuconego mu czynu.

Sąd Okręgowy w Warszawie, po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez oskarżycielkę posiłkową subsydiarną, wyrokiem z dnia 27 czerwca 2022 r., sygn. akt IX Ka 622/22, utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej subsydiarnej wniósł kasację od wyroku Sądu II instancji, zaskarżając go w całości na niekorzyść S. R. i zarzucając mu naruszenie przepisów prawa, mogące mieć istotny wpływ na treść tego wyroku, a to:

- art. 113 k.p.k. oraz art. 418 § 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. polegające na niepodpisaniu wyroku Sądu II instancji przez sędziego biorącego udział w jego wydaniu i ogłoszeniu, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 6 *in fine* k.p.k.,

- art. 433 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozważenie zarzutu obdarzenia przez Sąd I instancji walorem wiarygodności wyjaśnień oskarżonego - bo sprowadzające się tylko do uznania, że dowód ten został oceniony przez Sąd I instancji prawidłowo, podczas gdy Sąd ten automatycznie przyjął za oskarżonym, że pieniądze uzyskane ze sprzedaży wartościowych nieruchomości zostały przeznaczone w całości na spłatę długów, oskarżony w okresie objętym zarzutem oskarżenia nieodpłatnie pełnił funkcję członka zarządu lub prokurenta w różnych

spółkach, utrzymuje się tylko z emerytury w wysokości 2212,16 zł miesięcznie, z której większa część podlega zajęciu komorniczemu,

- art. 433 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozważenie zarzutu uznania przez Sąd I instancji za niewiarygodne zeznań pokrzywdzonej M. R. w zakresie sytuacji finansowej oskarżonego - bo sprowadzające się do powtórzenia za Sądem Rejonowym, że pokrzywdzona M. R. odnosiła się do okoliczności z okresu nieobjętego stawianym oskarżonemu zarzutem, nadto niepotwierdzonych zebranych w niniejszej sprawie materiałem dowodowym, podczas gdy pokrzywdzona powoływała się również na okoliczności z okresu objętego stawianym oskarżonemu zarzutem, a okoliczności wykraczające poza ten okres również miały znaczenie dla określenia możliwości oskarżonego w zakresie płacenia alimentów, zostały też potwierdzone zebranych w sprawie materiałem dowodowym wskazującym na sprzedaż przez oskarżonego wartościowych nieruchomości oraz pełnienie odpowiedzialnych funkcji w spółkach prawa handlowego kontrolowanych formalnie przez członków rodziny oskarżonego, nadto są zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, albowiem w ich świetle jest nieprawdopodobne, aby oskarżony nieodpłatnie pełnił takie funkcje w spółkach generujących znaczne zyski,

- art. 433 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozważenie zarzutu uznania przez Sąd I instancji za niewiarygodne zeznań świadka D. R. w zakresie sytuacji finansowej oskarżonego - bo sprowadzające się do powtórzenia za Sądem pierwszej instancji, że świadek D. R. relacjonował okoliczności z okresu nieobjętego stawianym oskarżonemu zarzutem, nadto niepotwierdzone zebranych w niniejszej sprawie materiałem dowodowym, podczas gdy świadek opisywał zauważone przez siebie nieewidencjonowane uzyskiwanie przez oskarżonego dochodu, powoływał się również na okoliczności z okresu objętego stawianym oskarżonemu zarzutem, a okoliczności wykraczające poza ten okres również miały znaczenie dla określenia możliwości oskarżonego w zakresie płacenia alimentów, zostały też potwierdzone zebranych w sprawie materiałem dowodowym wskazującym na sprzedaż przez oskarżonego wartościowych nieruchomości oraz pełnienie odpowiedzialnych funkcji w spółkach prawa handlowego kontrolowanych formalnie przez członków rodziny oskarżonego, nadto są zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, albowiem w

ich świetle jest nieprawdopodobne, aby oskarżony nieodpłatnie pełnił takie funkcje w spółkach generujących znaczne zyski.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

W pisemnej odpowiedzi na wniesioną kasację prokurator wniósł o jej uwzględnienie jako oczywiście zasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, co umożliwia jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Tak ocenić należało pierwszy zarzut kasacji, w którym skarżący podniósł uchybienie stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k., polegające na niepodpisaniu wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 27 czerwca 2022 r. przez sędziego biorącego udział w jego wydaniu. Od razu stwierdzić też trzeba, że rozważenie tego zarzutu było wystarczające do wydania wyroku przez Sąd Najwyższy (art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).

Z akt sprawy wynika, że pomimo podjętych przez Sąd Okręgowy różnych działań zmierzających do ustalenia, czy znajdujący się w aktach sprawy wyrok istotnie nie został podpisany przez sędziego w tej sprawie orzekającego (w tym m. in. wdrożono postępowanie w przedmiocie odtworzenia akt), nie doszło do stwierdzenia istnienia wyroku podpisanego przez tego sędziego. W aktach sprawy znajduje się natomiast wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie, ogłoszony w dniu 27 czerwca 2022 r. w sprawie sygn. akt IX Ka 622/22, na którym brak podpisu sędziego, zasiadającego w składzie orzekającym (k. 359).

Konsekwencją braku podpisu sędziego pod tym wyrokiem, tj. naruszenia art. 113 k.p.k., jest zaistnienie tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 6 in fine k.p.k. Uchybienie to nie może być w żaden sposób sanowane i musi prowadzić do uchylenia dotkniętego wadą wyroku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r., II KK 69/23) i przekazania sprawy sądowi do ponownego rozpoznania.

W postępowaniu ponownym Sąd Okręgowy w Warszawie zadba, aby wydany w sprawie wyrok spełniał wszystkie wymogi stawiane mu w przepisach prawa procesowego.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Jako że sędzia referent złożył do akt pisemne oświadczenie, że podpisał przedmiotowy wyrok, zaś pracownicy sekretariatu wydziału złożyli oświadczyli, iż zawsze sprawdzają, czy orzeczenia zawierają niezbędne podpisy, zarządzeniem z dnia 19 stycznia 2023 r. wszczęto przed Sądem Okręgowym postępowanie o częściowe odtworzenie akt postępowania w sprawie sygn. akt IX Ka 622/22, które zakończyło się postanowieniem z dnia 15 marca 2023 r., o odtworzeniu części akt sprawy Sądu Okręgowego w Warszawie, sygn. akt IX Ka 622/22, stwierdzającym treść wyroku z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie IX Ka 622/22. Sąd Apelacyjny w Warszawie, postanowieniem z dnia 5 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKz 437/23, po rozpoznaniu zażalenia wniesionego przez oskarżycielkę subsydiarną, zmienił to postanowienie w ten sposób, że stwierdził niemożność odtworzenia akt w zakresie dokonany w zaskarżonym postanowieniu. Uznał bowiem, że odtworzenie treści wyroku w przedmiotowej sprawie prowadziłoby do nieuprawnionego konwalidowania bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci braku podpisu sędziego pod treścią wyroku, a brak jest jednoznacznych podstaw do przyjęcia, że doszło do zniknięcia podpisanego wyroku lub jego zniszczenia.

Konsekwencją braku podpisu pod wyrokiem, tj. naruszenia art. 113 k.p.k., jest zaistnienie tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 6 in fine k.p.k. Uchybienie to nie może być w żaden sposób sanowane i musi prowadzić do uchylenia dotkniętego wadą wyroku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r., II KK 69/23) i przekazania sprawy sądowi do ponownego rozpoznania.

W postępowaniu ponownym Sąd Okręgowy w Warszawie zadba, aby wydany w sprawie wyrok spełniał wszystkie stawiane mu w przepisach wymogi.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[SOP]

[ms]

